

Europees levensloopbeleid

Auteur(s):

Geus, A. J.

Rutte, M.

*De auteurs zijn minister respectievelijk staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. mfasol@minszw.nl***Verschenen in:**

ESB, 89e jaargang, nr. 4427, pagina D1, 26 februari 2004

Rubriek:

Dossier: Ten geleide

Trefwoord(en):

Nederland is in de tweede helft van dit jaar voorzitter van de Europese Unie. Europa heeft er dan tien nieuwe lidstaten bij, allemaal met hun eigen kenmerken. Bovendien worden omstreeks deze tijd verkiezingen gehouden voor een nieuw Europees Parlement en wordt een nieuwe Europese Commissie geïnstalleerd. Daarom is het nu een goed moment om ambities te formuleren voor het sociaal-economische beleidsterrein van de Europese Unie in de komende jaren.

Goed levensloopbeleid speelt een rol bij het realiseren van deze ambities. Het is belangrijk dat iedereen zo lang mogelijk voor arbeid 'inzetbaar' blijft. Meer mensen aan het werk en langer blijven werken: dat kan alleen als vrouwen en mannen voldoende mogelijkheden hebben om arbeid met andere activiteiten te combineren. Zeker in de gezinsfase van het leven, zorgt goed beleid ervoor dat mensen volwaardig deel kunnen nemen aan het arbeidsproces.

Het Nederlandse kabinet vindt dat de overheid hierin een rol heeft. Arbeid- en zorgbeleid heeft een positief effect op de arbeidsparticipatie van vrouwen. Bij het ontbreken van combinatiefaciliteiten zouden velen van hen de arbeidsmarkt verlaten of hun arbeidsaanbod reduceren. Levensloopbeleid kan ook een bijdrage leveren aan het op peil houden van kwalificaties en vaardigheden. Zo wordt het vanzelfsprekender om langer door te werken. Het kabinet heeft afgelopen najaar het wetsvoorstel Levensloopregeling naar de Tweede Kamer gestuurd. Dit ontwerp is door de Kamer aangehouden. Momenteel wordt met de sociale partners overlegd.

Andere eu-lidstaten

De overheden van de verschillende lidstaten hebben sterk uiteenlopende visies op levensloopbeleid. Sommige hebben al vormen van levensloopbeleid of arbeid- en zorgbeleid geïntroduceerd die passen bij de behoeftes in de betrokken lidstaat. Bij anderen staat dergelijk beleid nog in de kinderschoenen. Dat is reden te meer om in eu-verband te spreken over vragen rond het levensloopbeleid. Hoe kan het arbeidsaanbod over de levensloop als geheel toenemen in een tijd van ontgroening en vergrijzing? Wat zijn de consequenties van een andere spreiding van arbeid en inkomen over de levensloop voor de sociale zekerheid, inzetbaarheid, de balans tussen arbeid en zorg en de zeggenschap over arbeidstijden? Hoe gaan de verschillende lidstaten hiermee om?

In dit *ESB Dossier* komen voorbeelden uit andere landen aan de orde. Duidelijk is dat de verschillende lidstaten uiteenlopende opvattingen hebben over de individuele verantwoordelijkheid. Zo zijn er lidstaten die kiezen voor (beperkte) collectieve financiële ondersteuning van periodes van niet-werken in de levensloop, terwijl andere landen van overheidswege ondersteunde spaarregelingen introduceren, zoals Nederland. Een ander onderscheid is dat tussen 'tijdregelingen', oftewel het recht op verlof, en financiële regelingen in de vorm van uitkeringen of ondersteuning van individueel sparen. Ook is er de vraag voor wie er een regeling gemaakt moet worden: voor alle burgers of alleen die in bepaalde situaties en omstandigheden? Voor individuen of huishoudens? Dat deze discussie niet alleen binnen de eu plaatsvindt, blijkt ook uit dit *ESB Dossier*.

Op sociaal-economisch terrein zijn de Lissabon-doelstellingen van belang, maar ook het behouden en versterken van sociale cohesie. In 2010 worden de Lissabon-doelstellingen geëvalueerd, maar nu al is duidelijk dat er wat betreft de arbeidsparticipatie nog een lange weg moet worden afgelegd vóórdat de geformuleerde ambities bereikt zijn. Vooral waar het gaat om de arbeidsparticipatie van vrouwen en oudere werknemers kan en moet Nederland beter presteren. Overigens geldt dit niet alleen voor Nederland. Het recente *Joint Employment Report 2004* van de Europese Commissie laat zien dat de eu de tussendoelstelling voor de arbeidsparticipatie (67 procent in 2005) niet zal halen. Vooral de arbeidsparticipatie van ouderen stijgt nog onvoldoende. Daar staat tegenover dat de doelstelling voor vrouwen (57 procent in 2005) wel binnen bereik ligt.

Arbeidsparticipatie

Nederland organiseert in de tweede helft van 2004 een conferentie over de uitdagingen voor de Europese Sociale Agenda. Het bevorderen van de arbeidsparticipatie staat op deze conferentie centraal. Met het oog op de vergrijzing, om economische groei mogelijk te maken en voor het behoud van sociale cohesie, is het van belang dat iedereen die kan werken ook gaat en blijft werken.

Al met al zijn er redenen genoeg voor een uitgebreide kennismaking met dit onderwerp.

In Europees verband kan tijdens het Nederlandse voorzitterschap de discussie worden aangezwengeld. Binnen Nederland is de

Dossier: Handel en transactiekosten

A.J. De Geus en M. Rutte: [Europees levensloopbeleid](#)

K.P. Goedswaard en T.D. Tiemens: [Levensloopbeleid: hype of noodzaak?](#)

H.J. Groenendijk en M.A.D. Fasol: [Het wetsvoorstel levensloopregeling](#)

J.C.M. Sap en J.J. Schippers: [Arbeidsmarkt: meer investeren, minder sparen](#)

A. Blokland: [Van droom naar werkelijkheid](#)

M.T. van der Veen: [Levenshoop](#)

J. Plantenga: [Zorgen in en om de levensloop](#)

M. Janssen: [Deense mannen nemen geen ouderschapverlof op](#)

M. Janssen: [Zweedse verlofregeling: royaal maar dwingend](#)

M. Koning en E. Wierda: [Non-participatie verminderen](#)

N. van Nimwegen: [Van spitsuur naar sandwich](#)

J.J.M. Theeuwes: [Tegen de storm in](#)

R.M.A. Jansweijer: [Te mooi om waar te zijn](#)

A. de Grip: [Levensloop en personeelsbeleid in zorg en onderwijs](#)

G. Dolsma: [Zelf je leven lopen](#)

M.E.J. Schuit: [Levensloopbeleid: modegrill of blijvend fenomeen](#)

A.L. Bovenberg en J.P. van der Toren: [Pijlers onder het gezin](#)

F. Leijnse: [De levensloop als individueel project](#)

S.G. van der Lecq: [Levensloopbanen](#)
